

ATHENÆUM.

TUDOMÁNYOK' ÉS SZÉPMŰVÉSZETEK' TÁRA.

Kiadó szerkesztők:

SCHEDER, VÖRÖSMARTY, szerkesztő társ: **BAJZA.**

MÁSODIK ÉV.

Első félév.

Pest, majus' 3. 1838.

35. szám

Tartalom: Historiai vázlatok a' két magyar haza' egyesülése felett. Folytatás (*Kölcsey Ferencz*). — Az árvízi hajós (*Vörösmarty*). — Niagara' menyasszonya (*Nagy Ignác*). — Magyar játékszíni krónika (*S. F.*) — Egyveleg.

Historiai vázlatok

a' két magyar haza' egyesülése, 's Magyarországnak a' részekhez való joga felett.

(Folytatás.)

1613-tól fogva 1615-ig csak két év folya el, midőn II. Mátyás és Bethlen Gábor közt, Nagyszombatban, majus' 6-dikán 's ismét Bécsben majus' 16-dikán szerződés kötöttet, mellyek ismét az 1571-diki, 's több hasonló egyezésekben felállított elveken alapulnak. A' bécsi szerződés' 1 és 12-d. pontjai mind azokra, miket eddig állíték, teljes felvilágítást adnak; ugyan azért nem leszen céliránytalan azokat itt olvasni.

Az első pont így van: quantum ad statum Transsylvaniae, Partiumque eidem adnexarum attinet: in hac libera electione principatus, quam nunc habent, per nos et successores nostros legitimos Hungariae Reges conservabuntur, donec Dei beneficio Buda vel Agria a potestate Turcarum, nisi antea voluerint, eliberabuntur. Quia eliberata Transylvania, cum Partibus sibi adnexis, in pristinum statum, uti tempore antiquorum Regum Hungariae per officiales regios guber-

nata fuerat, redeat. Quodsi autem Nobis viventibus divino auxilio Sua Majestas C. R. vel ejusdem successores hoc consequi poterunt, quousque nos supervixerimus, in libero principatu nostro Transsylvaniae, partiumque eidem adnexarum permaneamus, quam successoribus nostris, legitime electis Transsylvaniae principibus liber principatus, et dominium salvum et intactum maneat.

A' 12-dik pont ez: quod sacratissimam C. R. Majestatem, ejusque legitimos successores, pro capite totius christianitatis et Rege Hungariae, majoribus et superioribus suis agnoscant, et Transylvaniam, partesque eidem adnexas, pro inseparabili membro coronae Regni Hungariae recolunt et recognoscunt, neque juri coronae praejudicabunt.

Ezen, commentariusra nem szorult pontokból megtanulhatjuk

1.) Hogy a' magyar koronának Erdélyhez való jogai az 1538-diki szerződésben alapul szolgáló elv szerint, még 1615-ben is teljes tisztaságban fenntartattak. Következőleg

2.) Hogy az 1613-diki szerződés által a' magyar korona' jogait megsérteni, vagy épen